

L'aigua no té preu

Antoni Piera i de Ciurana (*)

Introducció

“L'aigua no té preu!...”

No sembla pensar el mateix el “súbdit de sa Majestat Britànica” que apareix en el dibuix.

Però no és l'únic que es sorprèn. Després veureu els casos en que es troben o es trobaran altres ciutadans.

(*) Director Comercial de Societat General d'Aigües de Barcelona, S.A.

Si diem “l’aigua no té preu”, ho podem fer en sentits diversos:

- *L’aigua no té un preu definit, “per se”*. El preu se li dóna artificialment. Aquest és el cas si les tarifes no obeeixen al cost real i es fixen per criteris polítics, o si al cost real s’afegeixen tributs que no corresponguin directament a una millora que puguin percebre els usuaris.
- *L’aigua, en origen, no val res*. És inimaginable que es doni l’aigua a domicili a cap preu. L’aigua a les fonts naturals, a la muntanya, surt a cap preu. Però l’aigua a domicili porta un important valor afegit. Però tampoc és segur que en origen no valgui res, si prosperen les intencions dels redactors del Pla Hidrològic Nacional.

Aquest, fins les versions que conec ha defugit parlar d’un preu de l’aigua. La seva gran manca és la definició clara del finançament del Pla. Però hi ha globus sonda. Alts responsables del Ministeri (MOPTMA) parlen de donar un valor a l’aigua que seria diferent segons els usos i que es definiria oportunament.

La Llei 29/1985 de 2 d’agost, d’Aigües, d’aplicació des de l’1 de gener de 1986 i en el seu Títol VI parla de:

- *Cànon de vertits*. Un concepte que seria funció de la càrrega contaminant. Es preveu que el Consell de l’Aigua de cada conca vetlli per evitar duplicitats, si per part de les autonomies s’ha implantat un concepte de Sanejament. La Secretaria d’Estat de Medi Ambient i Habitatge, Sra. Cristina Narbona, ha manifestat recentment que el Cànon seria computable amb el que existeix en determinades zones sempre que ho permeti la seva quantia i estructura.
- *Cànon d’utilització dels bens del domini públic hidràulic*. Es devengarà en funció de l’ocupació o utilització dels bens del domini públic hidràulic, rius, llacs, embassaments. Però no s’imposarà als concessionaris de cabals d’aigua per les obres construïdes al domini públic hidràulic que hagin de possibilitar la materialització de la seva concessió.
- *Actualització de cànons de regulació i tarifes per la realització d’obres hidràuliques per part de l’Estat*. Un exemple clàssic són les obres de regulació de cabals superficials. En aquests casos, les tarifes i cànons de regulació compensen a l’Estat per la inversió (un 4% del seu valor i les despeses de funcionament, conservació i administració). Es disposa el seu repartiment entre tots els usuaris segons criteris que es determinin reglamentàriament.

Cap d’aquests conceptes sembla donar peu, per tant, a l’assignació d’un preu en origen de l’aigua.

D’altra banda, el seu invocat objectiu principal, que seria induir a un adequat aprofitament i gestió de l’aigua, sembla fàcil d’aconseguir mitjançant l’adequació del seu preu en aquells conceptes que obeeixen a valor afegit.

- *L’aigua es tan valuosa que qualsevol preu és possible, mentre els usuaris estiguin disposats a pagar-lo*. Implica que es reguli per lleis de mercat. Sembla que per a alguns usos això té sentit però per a d’altres no. Però si que té sentit a l’hora de buscar estructures de preus, i fixar diferències tarifaries que, un cop satisfetes les necessitats vitals, dissuadeixin els consumidors dels consums per als quals no estiguin disposats a pagar els costos.

Tots aquests criteris o concepcions del preu de l’aigua son utilitzats en major o menor mesura d’uns llocs a altres, sense gaire unanimitat, com anirem veient, i a jutjar per les grans diferències que es constaten, tan de conceptes inclosos en les factures de l’aigua, com de preu global final.

Formació del preu final de l’aigua

Pel que interessa al súbdit de la vinyeta, s’entén com preu final de l’aigua el conjunt de costos de posar a disposició de l’usuari un producte de qualitat, subministrat amb un nivell de servei que satisfaci les seves expectatives i amb un grau de garantia que assegurui les activitats socials, i el seu desenvolupament i continuïtat.

La formació del preu de l’aigua i la creació i l’evolució dels diferents conceptes inclosos en el rebut de l’aigua és conseqüència d’un procés que no fa sinó reflectir el cicle integral de l’aigua. El cost del recurs “aigua” en origen, avui encara no existeix.

En qualsevol cas es poden pagar el conceptes de cànon de regulació i tarifes de realització d'obres hidràuliques per l'Estat, conceptes ja existents anteriorment i actualitzats per la Llei d'Aigües, però no és un "peccat original" de l'aigua sinó que obeeixen a la realitat d'unes obres que beneficien els usuaris que la capten i l'aprofiten. El normal és incorporar-los a la formació del preu de tarifa del servei domiciliari.

El servei domiciliari d'aigua és de competència local. La Llei preveu la necessitat de la suficiència de la tarifa per assegurar l'equilibri econòmic de l'explotació. Per tal de configurar el preu de tarifa de l'aigua es consideren, en essència, els costos de funcionament i explotació, incloses les càrregues financeres dels recursos econòmics aliens utilitzats a les instal·lacions i les amortitzacions en funció de la vida útil dels elements, així com l'adequada retribució de recursos propis aportats i gestió realitzada.

TARIFES DEL SERVEI DOMICILIARI D'AIGUA POTABLE

QUOTA DE SERVEI

Quantitat fixa mensual en concepte de disponibilitat de servei, en funció de les característiques objectives del habitatges i locals subministrats pel que fa a les seves instal·lacions interiors d'aigua, o al cabal instantani màxim demanat.

PREU DELS BLOCS DE CONSUM

Preus de l'aigua consumida, diferenciats per blocs. S'apliquen a cada tram dels blocs de consum. Preus creixents amb el nivell de consum.

Entrar a fons en aquesta temàtica, ens portaria una jornada sencera. Estructures possibles, conceptes a considerar, valor a prendre com "base de tarifa", etc. Quan els recursos hídrics locals són suficients, les instal·lacions solen ser exclusivament d'àmbit local. Per a l'ampliació o renovació de la xarxa sovint s'estableixen contribucions especials, ajudes estatals, autonòmiques, etc., cosa que fa que, a vegades, el cost no estigui totalment reflectit en tarifes. En una segona fase d'aquest procés de formació del preu final de l'aigua, intervé la necessitat d'evacuar de la zona d'abastament les aigües usades.

Cal la construcció de xarxes de clavegueram per la qual cosa es doten partides d'inversió als pressupostos, s'estableixen contribucions especials, s'inclouen les obres en els plans d'urbanització, es disposen ajudes públiques, etc. Per tant, podem dir que no tots els costos es recullen en el preu. Apareixen les Taxes municipals de conservació i neteja, amb destí finalista.

Posteriorment sorgeix la consciència que el medi natural es contamina i es dificulten altres abastaments, per la qual cosa cal depurar. Això sol iniciar-se d'una forma poc coordinada; alguns municipis són pioners i depuren pel seu compte, però aviat s'és conscient de la ineficàcia de sanejar uns municipis i altres no, motiu pel qual és necessari dissenyar plans de sanejament de zones extenses, generalment lligades a conques hidrogràfiques. De vegades aquesta consciència no neix fins que una normativa d'àmbit superior força la situació.

IMPOSTOS, TRIBUTS, TAXES I COMPLEMENTS

CLAVEGUERAM

És una taxa que es recapta en nom de diferents ajuntaments i els criteris d'aplicació no són els mateixos a tots els municipis.

I.T. SANEJAMENT

Amb la denominació d'Increment de Tarifa de Sanejament, es tracta d'un tribut. Es cobra per compte de la Generalitat de Catalunya, segons Decret Llegislatiu 1/88 de 28/1/88.

T.A.M.G.R.E.M.

És la Taxa Ambiental de Gestió de Residus. A Barcelona es recapta en nom de l'Ajuntament i a la resta de municipis en nom de l'E.M.S.H.T.R.

I.V.A.

El tipus actual és del 7%.

Tot plegat comporta la construcció de col·lectors i depuradores per a les aigües residuals de municipis, de forma individual o per agrupacions de municipis per un millor aprofitament, instal·lacions que seran objecte d'exploració posterior. El servei té per tant un caràcter inversor al principi i explotador posteriorment, i això condiciona les seves necessitats financeres.

La conseqüència és que apareix un nou concepte en la formació del preu final, el Sanejament (a Catalunya l'Increment de Tarifa i el Cànon de Sanejament), el destí del qual és el finançament per part dels usuaris a través d'un organ de l'Administració, de les inversions necessàries i la seva posterior explotació. Donat el caràcter públic d'aquest tipus de competències, apareixen entitats amb competències sobre zones concretes (a Catalunya, la Junta de Sanejament; a França, Les Agences de Bassin, etc.).

Una altra fase del procés de formació del "preu final de l'aigua" tal com s'entén actualment, sorgeix en produir-se l'esgotament dels recursos, la qual cosa pot ésser deguda a:

- creixement de la població: vegetatiu, estacional.
- desenvolupament industrial amb discontinuïtats importants en l'evolució de necessitats.
- insuficient regeneració dels aqüífers.
- irregularitat climàtica (que va en augment).

Cal donar, per tant, un major grau de garantia i invertir en obres que sobrepassin l'àmbit local:

- Supralocal: mancomunitats, consorcis
- Autonòmic: conques intracomunitàries
- Estatal: conques intercomunitàries.

Cal també avançar-se a les necessitats de futur per a no arribar a un colapse dels serveis. Apareixen aleshores nous conceptes: tributs, cànon i altres. A Catalunya el Cànon d'Infraestructura Hidràulica i Recàrrec Local del Cànon d'Infraestructura Hidràulica i Tarifes Complementàries (Tarifa Complementària Garantia Subministrament i Complement de Tarifa de Xarxa Bàsica, a l'àmbit metropolità, i al d'influència de la xarxa bàsica Ter-Llobregat):

En aquest context, cal fer referència explícita a la planificació hidrològica, amb objectius definits de forma concreta a l'article 38.1 de la Llei d'Aigües: "Obtenir la millor satisfacció de les demandes d'aigua i equilibrar i harmonitzar el desenvolupament regional i sectorial, incrementant les disponibilitats del recurs, protegint la seva qualitat, economitzant la seva utilització i racionalitzant els seus usos en harmonia amb el medi ambient i la resta de recursos naturals". Per aconseguir aquests objectius en els projectes del Pla Hidrològic Nacional es preveu, la possibilitat de posar un preu a cada metre cúbic d'aigua, segons l'ús a que es destini. Aquesta possibilitat ha provocat una gran polèmica, especialment per part del col·lectiu de regants.

Finalment, de forma no generalitzada, apareixen altres conceptes no relacionats amb el cicle de l'aigua que s'estableixen en forma de gravamen sobre l'aigua mateixa. A ulls dels usuaris, també configuren el preu final. A l'àmbit metropolità de Barcelona, és el cas de l'ERSU, després anomenat TAMGREM.

Tot aquest procés ajuda a comprendre d'un costat, l'evolució del preu de l'aigua i, de l'altre, el fet que es generin abundoses diferències d'uns llocs a uns altres, per tractar-se de:

- diferents municipis, amb diversos graus de dificultat, condicions tècniques i criteris.
- distintes autonomies, la qual cosa suposa diferències en els plans de sanejament, polítiques

IMPOSTOS, TRIBUTS, TAXES I COMPLEMENTS

COMPLEMENT TARIFA XARXA BÀSICA

És la traducció, per l'aplicació a la facturació als abonats, del component «inversió» de les tarifes en alta de la Xarxa Bàsica, que és destinat per l'ATLL a obres futures de la mateixa.

T.C.G. SUBMINISTRAMENT

És una Tarifa Complementària de Garantia i Subministrament. Establerta en una quantitat per m³ consumit. Es recapta en nom de l'E.M.S.H.T.R.

C.I. HIDRÀULICA

Amb la denominació de Cànon d'Infraestructures Hidràuliques, és un tribut. S'aplica per ordre de la Generalitat de Catalunya, segons la Llei 5 de 9/3/90 del Parlament de Catalunya.

RLCIH

Les entitats locals poden aplicar-ho, en base a la Llei 5/90 per a generar recursos per a les obres locals, en la part no subvencionada per altres Administracions.

EL PREU COM A REGULADOR DE LA DEMANDA

Preu que reflecteixi les despeses reals

+

Facturació del consum a través de measurement individual

+

Sistema tarifari adequat

=

Ús racional de l'aigua
Manteniment adequat de les instal·lacions

Allargament dels
recursos disponibles

Moderació de les
necessitats d'inversió

de tributs, plans de regulació de conques, influència d'obres estatals, etc. diversos països, cosa que provoca majors diferències de condicions ambientals, criteris i polítiques.

Recordem l'esmentat al principi: el preu a l'aigua se li pot donar artificialment. Sembla evident que tributs destinats al finançament futur d'obres hidràuliques amb una impossible relació directa entre pagadors i beneficiaris, no es pot considerar, en sentit estricte, com preu de l'aigua.

La Llei 29/1985 és clara. Les tarifes per realització d'obres hidràuliques a càrrec de l'Estat: compensen l'inversió *aportada* i les *despeses d'exploració, conservació i administració* d'obres que estan en servei i beneficien els usuaris, subjectes passius de dits *cànon*s i *tarifes*.

El preu com factor regulador de la demanda

L'aigua és un bé escàs i el seu preu, aplicat a través d'una estructura tarifària adequada, és un dels elements de què es disposa per tal de fomentar un ús eficient, i actuar com factor regulador de la demanda. Però perquè els consumidors facin un ús racional de l'aigua cal, a més d'un preu que reflecteixi els costos reals, una facturació del consum a través del mesurament individual.

El resultat es tradueix en una conducta d'estalvi i en un manteniment adequat de les instal·lacions dels usuaris per tal d'evitar el malbaratament. No obstant això, la relació entre variació de consum i variació de preu (elasticitat) no és lineal, i difereix segons es tracti d'usos domèstics o industrials i dels diferents trams de consum en els quals ens movem. En el cas domèstic, quan l'aigua és "barata" s'usa frívolament i es malgasta, més encara quan es factura sense mesurament com un impost en funció de les característiques de l'habitatge o quan es reparteix una factura corresponent a tot un edifici entre els diferents habitatges que el formen. En aquest

EL PREU COM A REGULADOR DE LA DEMANDA

● Usos domèstics

POCA ELASTICITAT
(-0,1 a -0,5)

● Usos industrials

MAJOR ELASTICITAT

■ Anàlisi de despeses

■ Fonts alternatives de subministrament

■ Canvis en el procés de producció

cas, el cost marginal per a l'usuari d'un metre cúbic extra és pràcticament nul, i per tant no hi ha incentius per a l'estalvi, essent l'única motivació la pròpia consciència.

Quan el cost s'incrementa es produeix una disminució del consum fins apropar-se al "nivell essencial", a partir del qual és molt difícil baixar. En diversos estudis fets a diversos països s'ha arribat a la conclusió que els valors de l'elasticitat preu-demanda per a usos domèstics oscil·len entre -0,1 i -0,5 per a petites variacions de preu. La influència del preu en el consum serà no obstant això, major en el cas d'usuaris amb menor nivell d'ingressos.

La corba de demanda per a usuaris industrials segueix una relació més lineal, ja que els càlculs de costos estan basats directament en consums específics. En aquest cas increments de preus provoquen sovint la utilització de fonts alternatives de subministrament (pous, reciclatge d'aigües usades, ...) o canvis en el procés de producció.

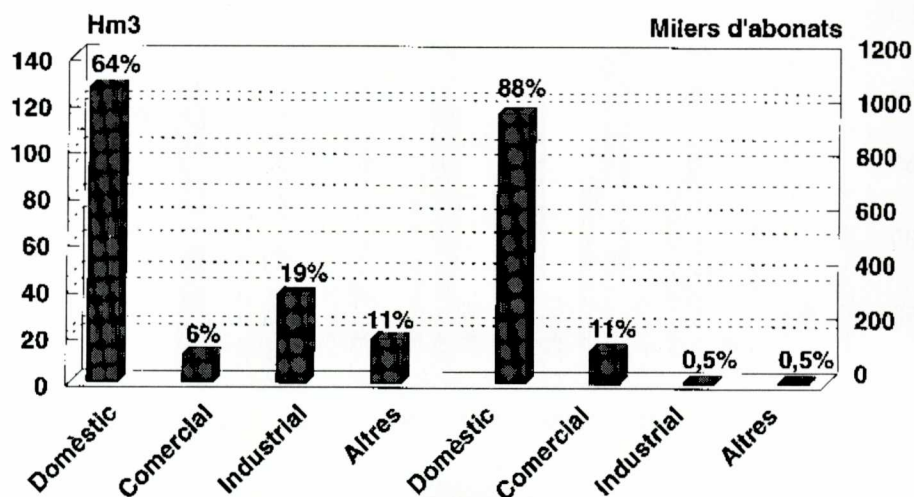
L'aigua com un bé de consum

La contribució del preu de l'aigua en la despesa familiar depèn del nivell d'ingressos, però en general és bastant reduïda. Es disposa d'una quantificació realitzada el 1992 que es va obtenir analitzant l'"Encuesta de Presupuestos Familiares" realitzada per l'Institut Nacional de Estadística, corresponent a 1990/91. En aquesta enquesta apareixen les despeses d'una família mitjana classificades en grups i subgrups, i el subministrament d'aigua forma part del grup 3, Habitatge. Malgrat no està detallada la despesa d'aigua, aquesta s'avalua en 2.548 PTA/trimestre, corresponents a un consum mitjà de 32'6 m³/trim. amb tarifes de Barcelona de 1990 i sense impostos. Considerant la informació de l'enquesta corresponent a la província de Barcelona, resulta que l'aigua representa un 0,39 % de la despesa domèstica anual total. Aquesta proporció era al 1973 del 0,33 % i al 1983 d'un 0,40 % per la qual cosa es pot dir que durant dues dècades la despesa mitjana familiar d'aigua representa un percentatge pràcticament constant i poc significativa respecte a la despesa mitjana familiar per any.

En un estudi realitzat al 1993 pel Consorcio de Aguas Abastecimiento y Saneamiento de

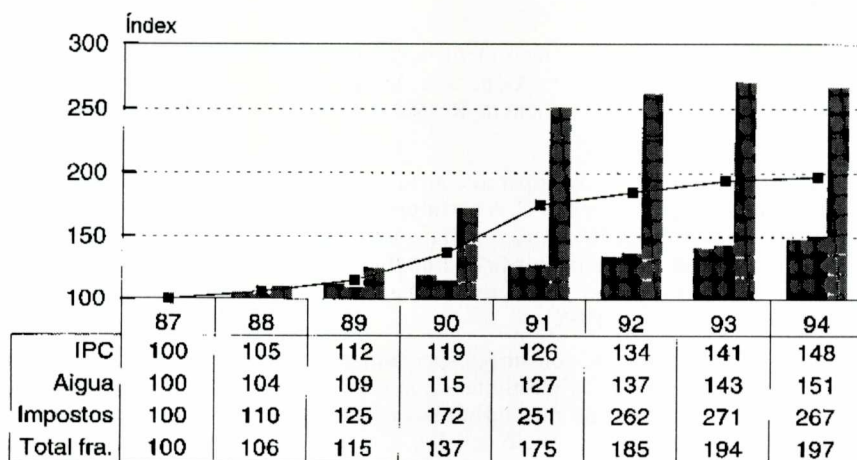
DISTRIBUCIÓ SEGONS L'ÚS DE L'AIGUA

23 municipis de l'àmbit metropolità de Barcelona

Any 1994

EVOLUCIÓ COMPARADA IPC, AIGUA I IMPOSTOS

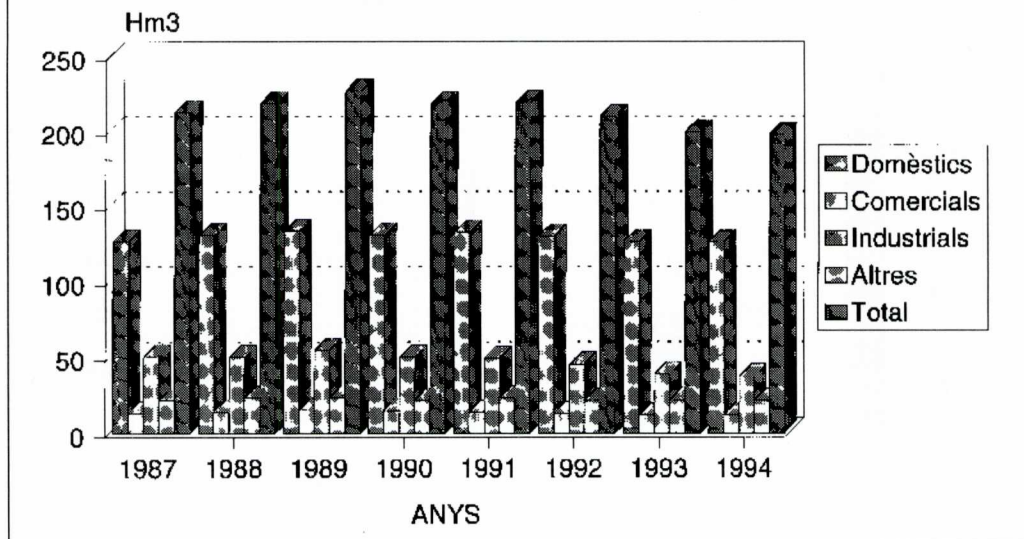
■ IPC ■ Aigua ■ Impostos

■ Total fra.

Habitatge tipus B. Consum 35 m3/trimestrals.

CONSUM SEGONS USOS

23 municipis de l'àmbit metropolità de Barcelona

Bilbao s'analitza el percentatge de la renda familiar absorbida per la despesa d'aigua en diferents ciutats d'Espanya. Els resultats que apareixen van des del 0,37 % al 0,67 %. En el cas de considerar els impostos, la mitjana d'aquests percentatges puja fins al 0,70 %. Resulta, per tant, bastant absurda la pretensió de fer justícia social utilitzant, com eina fiscal, el preu de l'aigua.

El preu de l'aigua a Barcelona

Des de l'any 1987 fins al 1994 els increments aplicats a les diferents tarifes venien fixats per un Contracte-Programa entre la Societat General d'Aigües de Barcelona, S.A. i l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus, principalment sobre la base de l'evolució de l'IPC.

Si s'analitza el cost mitjà de l'aigua per al consum domèstic més freqüent s'observa que fins al 1991 s'ha incrementat menys que l'IPC. A partir d'aquest any, la repercussió de l'increment de cost de l'aigua degut a la millora de la seva qualitat a les plantes de tractament de Cardedeu i Sant Joan Despí, així com la incorporació a tarifa de l'augment del component explotació de la xarxa bàsica i la taxa municipal sobre el producte brut ha fet que l'increment acumulat del cost de l'aigua superi lleugerament el de l'IPC.

Ben segur que la disminució de consums, especialment en usos domèstics i industrials, si no en un 100%, té alguna relació amb l'elasticitat de la seva demanda, davant l'evolució del preu, preu que com hem vist ha estat molt més influit per l'escalada dels impostos que per l'evolució del preu de tarifa, molt ajustat a la variació de l'IPC.

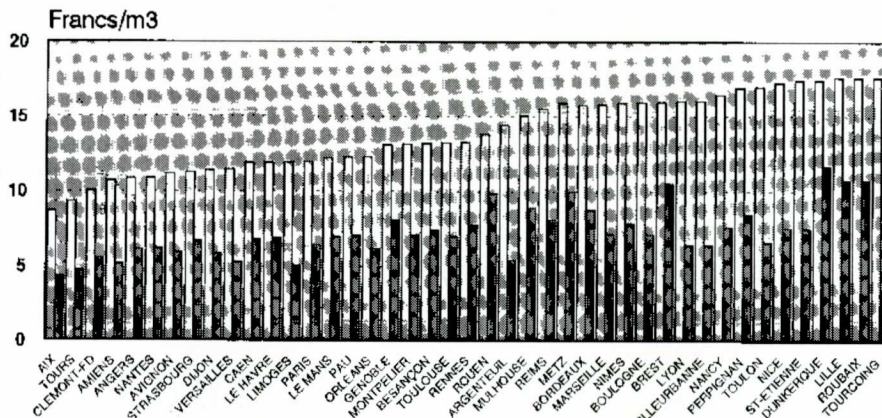
El cas francès

A França la factura de l'aigua té tres components principals: subministrament d'aigua potable, que representa aproximadament el 50% de la factura, depuració d'aigües usades, amb el 31 %

EL CAS FRANCÈS

- Fortes variacions a nivell geogràfic
 - Preu mitjà 1993 → entre 5 i 18 F.F.
- Increment del preu mitjà del m³ d'aigua al 1994 (segons el National Utility Service)
 - + 4,4% sense incloure impostos
 - +12,9% inclosos impostos
- Inflació → 1,8%

EL PREU DE L'AIGUA A LES CIUTATS FRANCESES DE MÉS DE 100.000 HABITANTS

□ Import total ■ Taxes incloses en l'import total

EL CAS DE L'ILLE DE FRANCE

Increment de preus

Període	Preu base de l'aigua	Sanejament	Altres impostos	Preu Total
1992-1993	4,4%	15%	20,2%	10,4%
1990-1993	14%	46%	86%	33%
1983-1993	72%	164%	221%	114%

1.281 municipis - 10 milions d'habitants

i cànon i impostos diversos amb el 19%. Aquests últims participen indirectament en el circuit de finançament de l'aigua potable i del sanejament ja que són redistribuïts en forma d'ajudes a la inversió.

Segons la legislació vigent, el pressupost de l'explotació del subministrament cal que estigui equilibrat en ingressos i despeses. Conseqüentment, la facturació de l'aigua als usuaris ha de permetre fer front a:

- les despeses d'explotació
- les amortitzacions
- el reembossament de préstecs
- les inversions

Hi ha fortes variacions a nivell geogràfic. Segons unes fonts, al 1993, el preu mitjà del metre cúbic variava entre 5 i 18 francs francesos (117,5 i 423 PTA/m³ amb un canvi a 23,5 PTA).

Aquestes variacions també les trobem en analitzar el preu mitjà, amb taxes incloses, a les ciutats franceses de més de 100 000 habitants al 1994, on oscil·la entre els 8,66 francs d'Aix i els 17,65 de Tourcoing (203,5 i 414,7 PTA/m³), essent la mitjana de 14 francs (329 PTA/m³). A tall de comparança amb la nostra referència més propera, a Barcelona el preu mitjà tot inclòs, fins i tot la Taxa Ambiental de Gestió de Residus Municipals (TAMGREM), se situa en 230 PTA/m³ i, sense aquesta taxa, estaria al voltant de 208 PTA/m³.

Quant a l'evolució dels preus, segons l'estudi anual del National Utility Service (NUS), gabinet britànic especialitzat en l'estudi comparatiu de preus de diferents serveis públics, el preu mitjà del metre cúbic d'aigua a França ha augmentat al 1994 amb una taxa dues vegades i mitja superior a la inflació (4,40 % d'increment contra una inflació de l'1,8 %). Si es considera l'import total del rebut, l'augment és encara més espectacular, ja que assoleix el 12,9 %.

Més exemples. L'Ille de France és una regió centrada en París i que abasta 1.281 municipis i 10 milions d'habitants. La Direction Régionale de l'Equipement d'Ille de France i la Division de L'Eau et des Reseaux Urbains realitza periòdicament seguiments de les tarifes.

Aquests estudis indiquen que entre 1992 i 1993 el preu mitjà total en el conjunt de la regió va tenir un increment del 10,4 %. Aquest mateix preu s'ha incrementat en un 33 % en el període 1990 - 93, corresponent a París una apujada del 41 %.

Per al període 1983 - 1993, el preu mitjà total del metre cúbic d'aigua va passar de 6,38 FF a 13,63 FF, cosa que implica una apujada del 114 % en francs corrents i del 50 % en francs constants.

Entre els components del preu total de l'aigua ha estat el corresponent a "altres impostos i taxes" el que ha sofert un increment major en aquests deu anys (221 %) en FF corrents, seguint a continuació el sanejament (164 %).

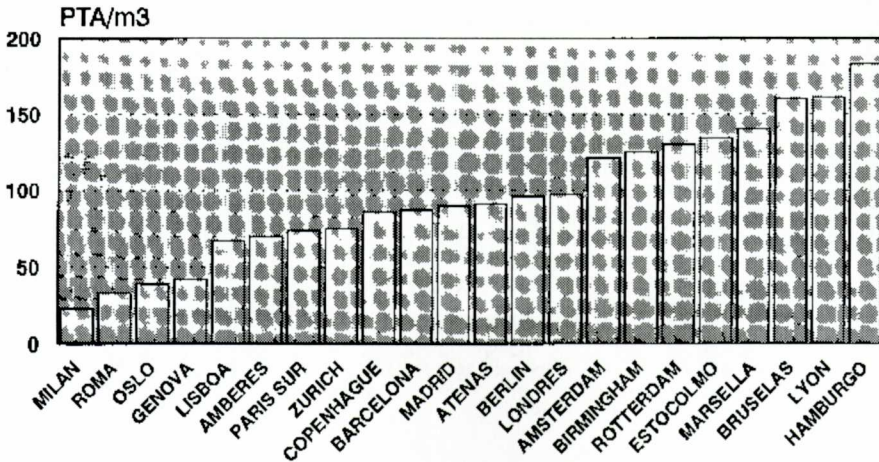
Efectivament, des de fa tres o quatre anys els municipis francesos han iniciat obres de gran envergadura en el camp del sanejament, intentant recuperar el retard acumulat en els darrers 20 anys. Cal destacar que el 58 % de la contaminació orgànica procedent de les aigües residuals domèstiques va a parar als rius o al mar sense cap depuració, envers solament un 30 % a Alemanya. Però s'ha produït un canvi important en el seu finançament: antigament els municipis no tenien problemes per poder dedicar alguna suma del pressupost municipal amb vistes a finançar una part de les obres de sanejament. A partir d'ara, una normativa comptable ho prohibeix i, llevat les subvencions, la totalitat del cost han de pagar-lo els usuaris connectats a la xarxa de sanejament.

Comparació internacional de preus

Els preus de l'aigua tendeixen a disparar-se en els països industrialitzats. Així ho confirma un

COMPARACIÓ DEL PREU DE L'AIGUA A DIVERSES CIUTATS EUROPEES

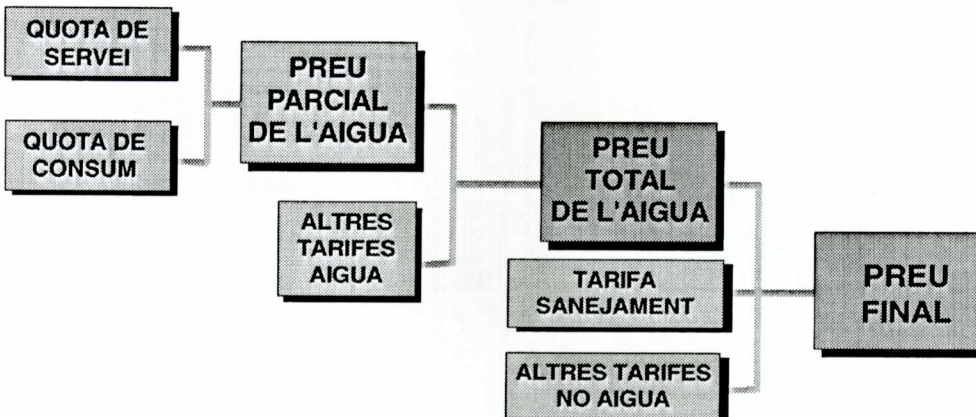
PREU PARCIAL = QUOTA SERVEI + QUOTA CONSUM

Ddes any 1992

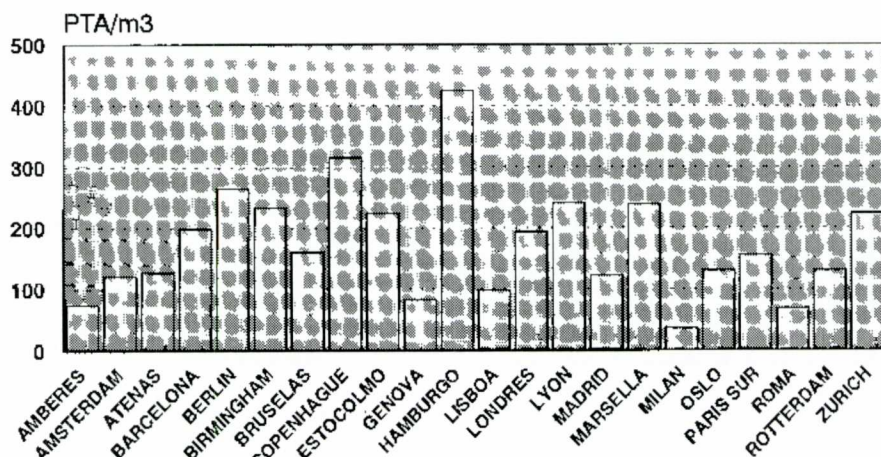
COMPARACIÓ DEL PREU DE L'AIGUA A DIVERSES CIUTATS EUROPEES

Components del Preu Final

UNA EVIDENCIA: LA DISPARITAT DE PREUS DE L'AIGUA

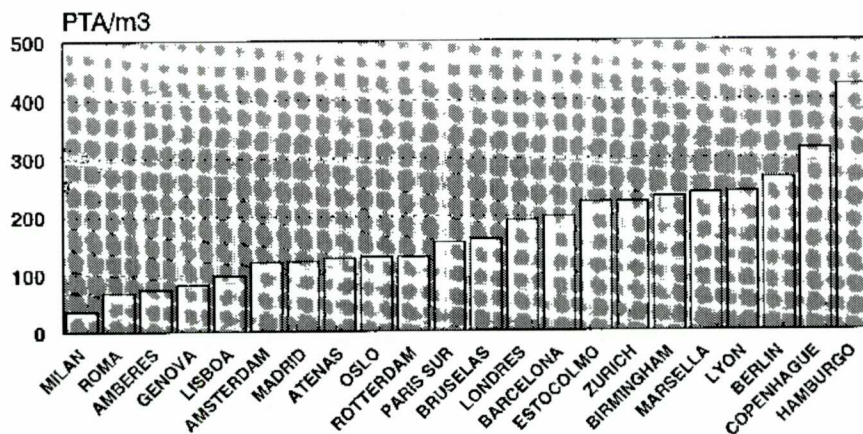
PREU FINAL = PREU TOTAL + SANEJAMENT + ALTRES

Dades any 1992

COMPARACIÓ DEL PREU DE L'AIGUA A DIVERSES CIUTATS EUROPEES

PREU FINAL = PREU TOTAL + SANEJAMENT + ALTRES

Dades any 1992

recent estudi del National Utility Service que analitza els preus reals pagats pels consumidors de 13 països industrialitzats des del juliol de 1992 al juliol del 93.

L'informe indica que en aquest període el preu va augmentar, per terme mitjà, a un ritme dues vegades més ràpid que la inflació. La contaminació de les lleres fluvials i la necessitat de protegir l'entorn són dos factors determinants per tal que els costos resultin cada cop majors. A Alemanya, país que paga l'aigua més cara, els preus van augmentar un 17 %, envers una taxa d'inflació del 4%. A Holanda van créixer un 8,9 % envers una inflació del 2,4 %. Entre els casos més espectaculars figura Gran Bretanya, on el preu ha crescut el 60 % en els darrers 4 anys.

L'informe indica que les abundants inversions que cal dur a terme per a instal·lar depuradores fan preveure per al futur un constant creixement dels preus.

Si ja per sí mateixes les comparances de preus han de ser realitzades amb criteris rigorosos, més encara quan l'àmbit és internacional. A l'article "International Comparison of Water Prices" (Aqua núm. 4, 1988) se subratlla especialment aquest tema. Per exemple, s'indica que a Finlàndia, Itàlia, Luxemburg i Noruega els preus carregats per les companyies subministradores no cobreixen els costos. Així mateix, existeixen subsidis per al consumidor final a Bèlgica, Finlàndia, Luxemburg, Hongria i Noruega.

La Societat General d'Aigües de Barcelona, S.A. (Agbar) va realitzar al 1992 una enquesta per tal de conèixer el preu de l'aigua a diverses ciutats europees, en base a un consum anual per abonat de 180 m³ d'aigua potable. Aquest valor és excessiu si es té en compte que la mitjana de consum domèstic a l'àmbit metropolità és molt pròxim als 30 m³/trim. però els consums específics són una mica més alts en els països on abunda un altre tipus d'urbanització.

S'estudiava l'estructura tarifària aplicada, els preus corresponents a la producció i distribució d'aigua, la tarifa corresponent al sanejament i altres taxes incloses al rebut.

L'anàlisi dels resultats indica que el sistema de blocs creixents és utilitzat principalment en els països de la conca mediterrània.

El preu parcial mitjà de l'aigua potable, suma de les components fixa i variable, era de 90,29 PTA/m³, corresponent el major valor a Hamburg (182,8 PTA/m³) i el menor a Milà (23 PTA/m³).

Quant al preu final facturat per metre cúbic, incloent tots els conceptes que apareixen en el rebut, la mitjana era de 173,3 PTA/m³, situant-se els extrems novament a Hamburg i Milà amb 437,7 i 38,3 PTA/m³ respectivament. La dispersió de preus que s'observa és notablement superior en analitzar el preu total, cosa que subratlla les particularitats existents a cada país.

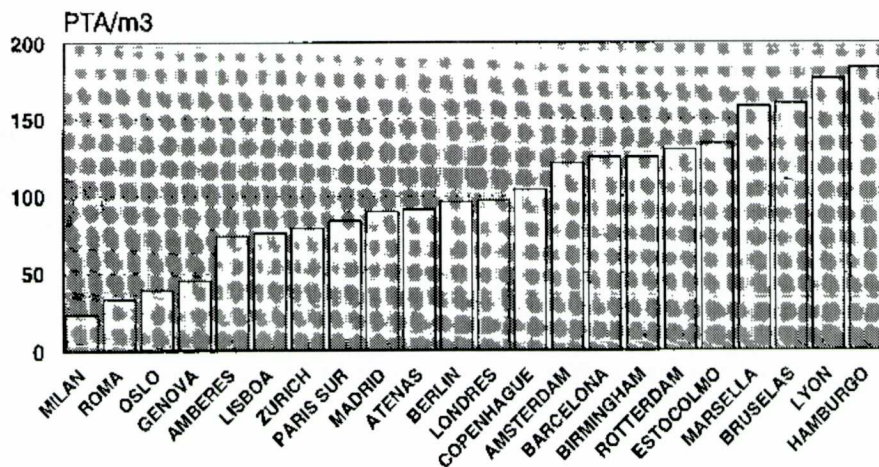
Algunes dades sobre tendències del preu de l'aigua en l'àmbit internacional

Segons un estudi de la Universitat Tècnica de Viena, un austríac paga, en promig, 22 scheelings (2\$) per m³, i per a cobrir el cost, s'haurà de doblar el preu en els pròxims anys. L'any 1995, el preu de l'aigua de Viena ha augmentat un 7%, i el del sanejament un 38%, de manera que el total s'ha situat en 36,20 scheelings per m³ (3,29 \$). Malgrat això és inferior al d'Hamburg i Zurich.

A Budapest, segons l'agència estatal de notícies MTI, s'ha anunciat un augment en els preus de l'aigua del 60%, a primers de 1995. A Rostock, Alemanya, s'està estudiant l'augment del preu de l'aigua potable en un 24% i del sanejament en un 30%, amb la qual cosa assolirà un cost global de 7,10 Dm/m³. A Itàlia, la Llei Galli, recentment aprovada, preveu la ràpida variació de les tarifes dels serveis d'aigua potable i sanejament, a valors de cost real, i preveu que cobreixin els costos d'operació, la depreciació de les inversions, i una adequada remuneració del capital. La Federació Italiana de serveis públics d'aigua i gas, reconeix que en els últims cinquanta anys, no s'han modernitzat apenes les infraestructures, i ho atribueix al fort control polític sobre els preus. A França, l'Associació Francesa per a la Protecció de l'Aigua, té fundades sospites de que en els pròxims 10 anys, el 69% de les comunitats locals hauran d'imposar forts augments en els preus de l'aigua, doncs entre altres aspectes es requerirà una inversió mitjana de 308 FF per habitant i any

COMPARACIÓ DEL PREU DE L'AIGUA A DIVERSES CIUTATS EUROPEES

PREU TOTAL = PREU PARCIAL + ALTRES TARIFES AIGUA

Dades any 1992

entre ara i el 2005, per a sistemes de sanejament. A Alemanya Occidental, l'Associació Alemanya de Consumidors d'Energia, VEA, ha realitzat un estudi sobre els preus de 63 ciutats i ha trobat augments que arriben fins al 22,3% el 1995, respecte a 1994, amb uns preus mitjans, *per aigua potable*, de 3,26 Dm/m³. L'augment mitjà és, no obstant, del 3,3%, però, de totes maneres, per sobre de l'IPC alemany.

Conclusions

Hi ha diversos factors que probablement impulsaran l'alça del preu de l'aigua en un futur pròxim, entre els quals cal destacar:

- la importància de les inversions encara per realitzar en molts municipis degut a la llunyania dels recursos a utilitzar, i a la necessitat d'adaptar-se a les exigències creixents en matèria de qualitat, que suposen la implantació de processos cada cop més complexos i la realització de controls més exhaustius.
- la necessitat de finançar la renovació d'instal·lacions que cal que es duguin a terme en molts casos.
- majors exigències de depuració, motivades per una necessitat de protegir més el medi ambient.
- major inseguretat en l'evolució climàtica, cosa que implica major complexitat en la gestió dels recursos hidràulics i majors inversions per a un nivell de garantia donat.
- una tendència per part de les diferents administracions al canvi en els sistemes de finançament dels serveis, en el sentit de separar-los del seu pressupost i fer participar més els usuaris.

- major professionalitat del personal que participa en les activitats dels serveis, que suposa majors exigències de formació.

Tot això porta a incrementar els nivells d'inversió i de despesa, i de facturació de conceptes complementaris a les estrictes tarifes d'aigua. En els països desenvolupats, en un mercat com el de l'aigua i en un entorn de clara disminució del consum, els esmentats nivells no poden veure's compensats per increments de vendes i donaran lloc inevitablement a increments de tarifes per sobre de l'IPC fins assolir nivells adequats.

No sembla aventurat pensar que, paral·lelament al fenomen demogràfic, el procés tendirà a mitjà o llarg termini cap a l'estabilitat ja que el preu de l'aigua actuarà com regulador de la demanda, la qual cosa provocarà un ús racional i un fre en les necessitats d'inversions.

Les administracions públiques hauran de fer esforços per a l'harmonització dels diferents règims de fiscalitat sobre els consums, perquè les càrregues es reparteixin amb els millors criteris d'equitat, tant a nivell interior dels estats com a nivell d'unió de diversos estats. No cal oblidar que les qüestions mediambientals no respecten fronteres administratives.